

UZASADNIENIE

Regionalny dyrektor ochrony środowiska zgodnie z delegacją ustawową zawartą w treści art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r., poz. 1651 ze zm.) ustanawia w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. W tej sytuacji posiada również kompetencje do zmiany przedmiotowego aktu prawnego.

W dniu 8 kwietnia 2014 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku podpisał zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Wietcisy PLH220009. Zarządzenie opublikowano w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dnia z dnia 25 kwietnia 2014 r. poz. 1714. Weszło ono w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Po wejściu w życie zarządzenia dostrzeżono brak precyzji niektórych zapisów i konieczność wprowadzenia zmian eliminujących możliwość powstania wątpliwości interpretacyjnych. W tej sytuacji opracowano projekt zmiany planu zadań ochronnych.

Dotychczasowy załącznik nr 3 wymagał uzupełnienia o kody zagrożeń w tabeli zagrożeń, zgodnie z Instrukcją wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000, Wersja 2012.1, Załącznik nr 5 „Lista referencyjna zagrożeń, presji i działań Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, Europejska Agencja Środowiska (EEA), ostatnia aktualizacja: 12.04.2011”.

W ust. 1 i 3 załącznika nr 3 jako zagrożenie potencjalne dla siedlisk przyrodniczych 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*), a także 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk wskazano E01.04 inne typy zabudowy, gdyż zabudowa realizowana w płatach ww. siedliska może przyczynić się do ich zniszczenia.

W ust. 5 i 6 załącznika nr 3 do zarządzenia (siedliska: 9160 grąd subatlantycki *Stellario – Carpinetum*, 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae* i olsy źródliskowe zapis dotyczący zagrożenia „wycinka lasu” zastąpiono zapisem „B02 gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji, gospodarka leśna niedostosowana do wymogów ochrony siedliska – w wyniku efektów której parametr struktura i funkcje siedliska został obniżony”. Wycinka lasu sama w sobie nie stanowi zagrożenia dla siedliska, jednak wykonywanie zabiegów gospodarczych z zakresu gospodarki leśnej jak wynika z szablonu dokumentacji „Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Wietcisy PLH220009”, M. Przybylski i in. 2012r. spowodowało obniżenie stanu ochrony siedlisk.

W ust. 5 i 6 załącznika nr 3 do zarządzenia (siedliska: 9160 grąd subatlantycki *Stellario – Carpinetum*, 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae* i olsy źródliskowe zapis dotyczący zagrożenia „zmiana składu gatunkowego (sukcesja)” zastąpiono zapisem „B02.01 odnawianie lasu po wycince (nasadzenia)”. Siedliska przyrodnicze są użytkowane gospodarczo, dlatego też ewentualna zmiana składu gatunkowego jest efektem działalności człowieka – stosowaniem niewłaściwego stanu gatunkowego odnowień, a nie rezultatem zjawisk naturalnych, występujących w przyrodzie (sukcesji).

W ust. 1 i 3 załącznika nr 3 do zarządzenia (6410 zmiennowilgotne łąki trzęślicowe *Molinion*, 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk) zapis dotyczący zagrożenia „rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych”, zastąpiono zapisem „H02.07 rozproszone zanieczyszczenie wód podziemnych z powodu terenów nieskanalizowanych”, gdyż ww. siedlisko przyrodnicze pozostaje pod wpływem wód podziemnych, a nie powierzchniowych.

Przeredagowano zapis celów działań ochronnych zawartych w ust. 2 i 4 załącznika nr 4 do zarządzenia. Dla siedlisk przyrodniczych 7220 Źródlika wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*, 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria - Caricetea*), zapisy celów działań ochronnych zostały zmienione z: ”Pełne rozpoznanie zasobów przedmiotu ochrony, określone zagrożenia, cele działań ochronnych i działania ochronne, aktualizacja statusu przedmiotu ochrony w obszarze”

na: „pełne rozpoznanie zasobów siedliska, aktualizacja statusu przedmiotu ochrony w obszarze oraz podjęcie stosownych czynności w oparciu o nowe dane”.

W pkt 1) w załączniku nr 5 do zarządzenia dla siedliska 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*), 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, wskazano, że obligatoryjnym działaniem dotyczącym utrzymania lub modyfikacji metod gospodarowania jest koszenie.

Wykonywanie działań obligatoryjnych podlega kontroli wymogów wzajemnej zgodności, prowadzonej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARMiR) na terenie gospodarstwa rolnika, który jest beneficjentem płatności rolniczych (płatności bezpośrednie, płatności rolnośrodowiskowe czy Obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)). Wskazanie jako działań obligatoryjnych jedynie ekstensywnego użytkowania kośnego jest równoznaczne z ograniczeniem zastosowania ekstensywnego użytkowania kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego na trwałych użytkach zielonych.

Siedliska przyrodnicze 6410 zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) i 7230 górskie i niżowe torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk znajdują się na terenach, które mogą stanowić użytki zielone – zatem dla tych siedlisk dodano działanie ochronne polegające na ekstensywnym użytkowaniu kośnym, kośno-pastwiskowym, bądź pastwiskowym.

Ponadto doprecyzowano terminy wykonania działań dotyczących monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji działań ochronnych dla siedlisk przyrodniczych: 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*), 7220 Źródlika wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*, 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska, 9160 Grąd subatlantycki (*Stellario- Carpinetum*), 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso – incanae*) i olsy źródłiskowe.

Zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zapewniono możliwość udziału osobom zainteresowanym i działającym w obrębie siedlisk w pracach nad tworzeniem projektu zmiany PZO. W tym celu zorganizowano jedno spotkanie dyskusyjne, które odbyło się 1 października 2014r. w Kościerzynie. Tematem spotkania były proponowane zmiany zapisów obowiązującego PZO.

Informację o przystąpieniu do sporządzenia PZO zamieszczono na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Gdańsku, stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku, tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Liniewo, Urzędu Gminy Nowa Karczma, a także Starostwa Powiatowego w Kościerzynie oraz w prasie (Dziennik Bałtycki z dnia 3 września 2014r.).

Udział społeczeństwa w postępowaniu na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. *Dz. U. z 2013r. poz. 1235 ze zm.*) został zagwarantowany poprzez ogłoszenie informacji o możliwości zapoznania z projektem zmiany PZO oraz o możliwości składania uwag i wniosków do planu. Informacje powyższe zostały zamieszczone w formie obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 16 października 2014r., na tablicach ogłoszeń w RDOŚ w Gdańsku (wywieszono dnia 17.10.2014r., zdjęto 17.11.2014r.), na stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku (od dnia 17.10.2014r.), opublikowane za pośrednictwem prasy- Gazeta Wyborcza z dnia 21 października 2014r. oraz przesłane z prośbą o wywieszenie na tablicach ogłoszeń do Urzędu Gminy Liniewo, Gminy Nowa Karczma, a także Starostwa Powiatowego w Kościerzynie. Na wniesienie uwag i wniosków do projektu planu zadań ochronnych wyznaczono okres 21 dni. W tym czasie wpłynęły uwagi i wnioski od Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (pocztą elektroniczną w dniu 28.10.2014r.) oraz Klubu Przyrodników (pismo z dnia 15.11.2014r. i pismo z dnia 18.11.2014r.).

W odniesieniu do uwag zgłoszonych przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska należy wskazać, iż uwzględniono je w treści zarządzenia zmieniającego:

- dla siedliska przyrodniczego 7220, dla działania dotyczącego gospodarki leśnej, zwrócono uwagę, iż trudno się zgodzić z zapisem „*albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości*”, bowiem nie ma programów leśno-środowiskowych. Organ uznał tę uwagę za słuszną. Faktycznie dotychczasowy katalog programów wsparcia nie zakładał tego rodzaju płatności, a i przedstawiane projekty na nową perspektywę pomijają konieczność ich wprowadzenia. Usunięto zatem z treści projektu

zarządzenia fragment tekstu, pozostawiając tylko odniesienie do porozumienia ze sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.

- w załączniku określającym działania dotyczące monitoringu przedmiotów ochrony zaproponowano, aby doprecyzować częstotliwość i termin pierwszych badań w tym zakresie używając sformułowania: „co 5 lat, od momentu ustanowienia pzo”, zamiast „co 5 lat, od momentu obowiązywania pzo”. Uwagę uwzględniono, mając jednak świadomość różnicy obydwu terminów wynikających z procedur publikacji aktu prawa miejscowego (data podpisu, ustanowienia pzo nie jest tożsama z datą jego wejścia w życie, obowiązywania). Dla wprowadzanej zmiany istotą problemu był jednak brak precyzji w aktualnym brzmieniu przepisu „co 5 lat”- bez wskazania daty wyjściowej. Dla jednolitości tego zapisu brzmienie sugerowane przez GDOŚ wprowadzono również przy siedlisku 6410.

W odniesieniu do uwag zgłoszonych przez Klub Przyrodników:

- *„Niezrozumiale jest zapisywanie, jako działania ochronnego dla siedliska 7220, weryfikowania poprawności kwalifikacji siedliska. Jeżeli istniały wątpliwości co do interpretacji typu siedliska, to z zasad stanowienia prawa wynika, że obowiązkiem organu prawodawczego było ich rozstrzygnięcie przed ustanowieniem aktu prawa miejscowego. W chwili obecnej należy już przyjąć, bez dalszych warunków i weryfikacji, odpowiednie środki ochrony źródeł. Zasadne jest dodanie punktu o dostosowaniu gospodarki leśnej, z tym że nieużytkowanie rębne i przedrębne powinno dotyczyć nie tylko „płatów siedliska” (miejsc punktowych wypływów wód podziemnych), ale także ich otoczenia w promieniu co najmniej 30m od źródeł”.*

Organ nie podziela stanowiska Klubu Przyrodników, iż wszelkie wątpliwości względem interpretacji siedliska należało wyjaśnić przed ustanowieniem aktu prawa miejscowego. Art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody jak i przyjęta praktyka dopuszcza bowiem uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiotach ochrony w obszarze Natura 2000. Należy podkreślić, że w obszarze Dolina Środkowej Wietcisy stwierdzono występowanie 6 stanowisk siedliska 7220, z czego na dwóch dokonano oceny stanu ochrony. Stan ochrony siedlisk oceniono na zły (U2), głównie ze względu na wskaźniki struktury i funkcji: gatunki dominujące, proces wytrącania się martwicy wapiennej, występowanie trawertynów. Nie stwierdzono bowiem martwicy wapiennej, procesu jej wytrącania się, ani charakterystycznych gatunków mszaków. Dodatkowe badania (analiza chemiczna wody) pod względem zawartości węgla wapnia nie wykazała jednoznacznych podstaw do zakwalifikowania siedliska do 7220 (dokumentacja „Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Wietcisy PLH220009”, M. Przybylski i in. 2012r.). Organ jest zatem przekonany co do słuszności uzupełnienia stanu wiedzy w tym zakresie.

Uwzględniono natomiast uwagę, aby działanie ochronne polegające na nieużytkowaniu rębnym i przedrębnym płatów siedliska dotyczyło nie tylko płatów siedliska 7220, ale i ich otoczenia, w promieniu 30m wokół źródeł. Podkreślenia wymaga, iż wszystkie stwierdzone stanowiska siedliska 7220 w obszarze, graniczą z płatami siedliska 9160 grąd subatlantycki. Uznano zatem zasadność uwagi Klubu Przyrodników w tym zakresie.

- *Obligatoryjne działania w obrębie gospodarstwa rolnego, dotyczące utrzymania lub modyfikacji metod gospodarowania, powinny być specyficznymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami, jakie są niezbędne dla utrzymania siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków w stanie co najmniej nieporogorszym. Działania te powinny być określone biorąc pod uwagę specyficzne potrzeby konkretnych siedlisk przyrodniczych lub konkretnych gatunków i mogą być zawężone w stosunku do możliwości rolniczego użytkowania gruntów nieistotnych dla chronionych w obszarze siedlisk lub gatunków. Zupełnie nieuzasadniony jest jednak pogląd, jakoby działania obligatoryjnie musiały zawsze obejmować zarówno użytkowanie kośne, jak i kośno-pastwiskowe i pastwiskowe na użytkach zielonych, niezależnie od wymogów ekologicznych danego siedliska czy gatunku. Nieprawdą jest, jakoby „możliwość takiego użytkowania wynikała wprost z Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. Urz. z 2010 Nr 39 poz. 211 ze zm.)”, gdyż cytowane rozporządzenie określa tylko, czy użytkowanie gruntu rolnego uznaje się za zgodne z minimalnymi normami, ale nie rozstrzyga czy użytkowanie gruntu rolnego jest zgodne z minimalnymi wymogami ochrony siedliska przyrodniczych lub siedlisk*

gatunków w obszarze Natura 2000. Wymogi takie ma określić – jako działanie obligatoryjne – właśnie plan zadań ochronnych. Ponadto, rozporządzenie w/s minimalnych norm wyraźnie zabrania niszczenia siedlisk roślin i zwierząt chronionych oraz siedlisk przyrodniczych w formach ochrony przyrody, a więc także na obszarach Natura 2000. Gdyby więc wymogiem danego siedliska było użytkowanie kośne, ale nie pastwiskowe, a użytkowanie pastwiskowe prowadziło do zniszczenia danego typu siedliska, to użytkowanie pastwiskowe nie byłoby zgodne z minimalnymi normami. Oczywiście, nie mogłoby ono w takiej sytuacji być wskazywane jako działanie obligatoryjne dla „ochrony” danego typu siedliska.

W przedstawionym projekcie dotyczy to siedliska 7230. Ten typ siedliska powinien być użytkowany przez koszenie, ale nie przez wypas. Także dla siedliska 6510 i 6410 należy rozważyć, jakie konkretnie formy użytkowania siedliska zapewnią mu - uwzględniając warunki lokalne - przynajmniej zachowanie w stanie nie pogorszonym.

Zwrócić tu trzeba uwagę, że z systemowej interpretacji prawa wynika wyraźnie, że plan zadań ochronnych może – i niekiedy powinien – ograniczać dopuszczalne sposoby rolniczego użytkowania gruntów na obszarze Natura 2000 w stosunku do sposobów dopuszczalnych poza obszarem Natura 2000. Wymogi wzajemnej zgodności (tzw. cross-compliance) obwieszczone obwieszczeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 marca 2009 r. w sprawie wykazu wymogów określonych w przepisach Unii Europejskiej z uwzględnieniem przepisów krajowych wdrażających te przepisy (M.P. Nr 17, poz. 224, z późn. zm.) obejmują między innymi „przestrzeganie przez rolników wymogów obligatoryjnych wynikających z planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000” Oznacza to, że plany zadań ochronnych mogą stanowić w tym zakresie wymogi wymagające włączenia do wymogów wzajemnej zgodności, a więc wymogi idące dalej, niż wynikałoby to z innych przepisów prawa. Właśnie między innymi po to ustanawia się plany zadań ochronnych i określa w nich działania obligatoryjne dla gospodarstw rolnych, by określić w ten sposób specyficzne dla danego obszaru Natura 2000 normy, których przestrzeganie staje się wymogiem wzajemnej zgodności i ma być kontrolowane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Zupełnie absurdalne i nieuzasadnione jest w tym kontekście stanowisko prezentowane przez ARiMR, jakoby to wymogi obligatoryjne w PZO miały wynikać z obowiązujących przepisów prawa i minimalnych norm, gdyby tak bowiem było, to dodatkowy wymóg wzajemnej zgodności wymagający przestrzegania wymogów obligatoryjnych wynikających z PZO byłby pozbawiony jakiegokolwiek sensu.

Zwrócić też trzeba uwagę, że art. 6.2 dyrektywy siedliskowej (stosujący się tak do obszarów siedliskowych, jak i do ptasich), wymaga od państw członkowskich „uniknięcia na specjalnych obszarach ochrony pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków”. Dotyczy to także ewentualnych pogorszeń spowodowanych przez użytkowanie rolnicze niedostosowane do potrzeb konkretnych siedlisk i gatunków w danym obszarze. W Polsce podstawowym narzędziem wdrażania tego obowiązku jest właśnie plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, musi więc mieć on możliwość określenia – jako działań obligatoryjnych – takich sposobów prowadzenia gospodarki rolnej, które zapewnią uniknięcie pogarszania stanu siedlisk.

W ramach wspólnej polityki rolnej Unii Europejskiej istnieje mechanizm kompensowania rolnikom ograniczeń w gospodarce rolnej, wprowadzonych obowiązkowo w związku z ochroną obszarów Natura 2000. Mechanizmem tym są tzw. płatności Natura 2000 (nie mylić z pakietami programu rolnośrodowiskowego na obszarach Natura 2000. Warunkiem dostępności płatności Natura 2000 dla rolników jest istnienie obligatoryjnych ograniczeń specyficznych dla obszaru Natura 2000. Jak dotąd, decyzją polskiego rządu jest nie korzystanie z tego mechanizmu w Polsce, ponieważ jak dotąd nie było planów zadań ochronnych, które ustanawiałyby takie specyficzne, obligatoryjne ograniczenia. Ta niewłaściwa sytuacja będzie podtrzymywana, jeżeli obecnie zmieni się plany zadań ochronnych w taki sposób, by nie ustanawiały żadnych wymogów obligatoryjnych specyficznych dla obszaru, wykraczających ponad wymogi wobec gospodarki rolnej poza obszarem Natura 2000.

Analizując powyższe, RDOŚ w Gdańsku przychyliła się częściowo do ww. rozważań. W przypadku siedliska 7230, zapis dotyczący użytkowania przeformułowano z „Działanie obligatoryjne - zachowanie siedliska przyrodniczego, ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych” na „Działanie obligatoryjne - zachowanie siedliska przyrodniczego, ekstensywne użytkowanie kośne”. Podkreślenia wymaga, że literatura przedmiotu (w tym krajowy program ochrony torfowisk alkalicznych) dopuszcza wypas na siedlisku 7230. Istotnym jest tu natomiast obsada zwierząt, a więc ekstensywność

użytkowania. W tym konkretnym przypadku, dla siedliska 7230 działanie ochronne dotyczące użytkowania otrzymało brzmienie: „Działanie obligatoryjne - zachowanie siedliska przyrodniczego, ekstensywne użytkowanie kośne”, ponieważ na tym obszarze podczas prac nad pzo stwierdzono intensywny wypas, który wpływa bezpośrednio na obniżenie stanu ochrony płatów użytkowanych siedlisk, zatem został on wykluczony dla płatów siedliska 7230. W przypadku siedliska 6410 działanie obligatoryjne otrzymuje brzmienie: „Działanie obligatoryjne - zachowanie siedliska przyrodniczego, ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych”. W przypadku tego siedliska, jak i dla 7230, istotna jest obsada zwierząt, która, w przypadku użytkowania pastwiskowego płatów siedliska 6410, nie może przekraczać 0,5 DJP/ha.

- „Określenie w akcie prawa miejscowego działań fakultatywnych w ramach gospodarstwa rolnego w sposób „użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego...” jest niezgodne z zasadami techniki prawodawczej. Normy ustalane aktem prawa muszą być jednoznaczne i nie mogą być uzależnione od treści dokumentów ustalanych przez podmioty trzecie. Projektowany zapis oznaczałby tymczasem, że treść normy ustanowionej w planie zadań ochronnych byłaby de facto zmienna zależnie od treści aktualnego PROW ustalonego przez Ministerstwo Rolnictwa. Zauważyć tu należy w szczególności, że w trakcie okresu obowiązywania planu zadań ochronnych powstanie nowym PROW o nieznanym dziś treści.

Projektowany zapis jest niezgodny z delegacją art. 28 ustawy o ochronie przyrody. To Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska jest właściwy do ustanowienia PZO, a więc do określenia w szczególności norm fakultatywnych dotyczących rolniczego użytkowania istotnego dla ochrony siedlisk i gatunków, a ponieważ niedopuszczalne jest dalsze delegowanie delegacji ustawowej, to nie może tej kompetencji delegować na organ właściwy do ustanowienia PROW. Projektowany zapis oznaczałby tymczasem de facto dokonanie takiej bezprawnej delegacji. Ponadto, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska ustanawia PZO „kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000” Faktyczne delegowanie określenia treści normy na inny podmiot naruszałoby tę przesłankę, ponieważ podmiot właściwy do ustanowienia PROW nie jest tą przesłanką związany; nie ma żadnej pewności, czy „ukierunkowane na ochronę siedliska/gatunku pakietu obowiązującego [także w przyszłości] PROW” będą rzeczywiście zapewniać utrzymanie i przywracanie właściwego stanu ochrony” odpowiednich siedlisk i gatunków.

Jako działanie fakultatywne należy w konsekwencji pozostawić tylko konkretny opis warunków użytkowania rolniczego korzystnego dla ochrony siedliska/gatunku, skreślając odniesienia do „obowiązującego PROW” jako nieuprawnione”.

Uwagę uwzględniono, przyjmując jako zasadne podejście, iż brak wskazanego kształtu PROW na dzień konsultowania zarządzenia może być istotnym naruszeniem w odniesieniu do ochrony siedlisk przyrodniczych 6410 i 7230. Należy jednak zwrócić uwagę, iż potrzeba odnoszenia się do PROW wynikała również z uwag zgłoszonych podczas spotkania dyskusyjnego. Przedstawiciel ARiMR, jak i Pomorskiej Izby Rolniczej wskazywali bowiem na problemy związane z rozbieżnością obydwu dokumentów i trudności dla rolników chcących podjąć się wynikających z PROW zobowiązań. Organ rozważył jednak, że zarządzenie w sprawie PZO powinno definiować działania zmierzające do realizacji zakładanego celu dla chronionych siedlisk przyrodniczych. Zatem odnoszenie się do treści PROW, którego treść nie była znana uznał jednak za niewłaściwe. W tym zakresie uwaga złożona przez Klub Przyrodników była zasadna.

- Działania ochrony czynnej niezbędne dla zachowania siedlisk przyrodniczych, także na gruntach prywatnych w obrębie gospodarstw rolnych, są niezbędne dla samego zachowania tych siedlisk i tym samym powinny być ujęte jako obligatoryjne, a nie fakultatywne. Odpowiedzialnym za realizację tych działań powinien być „RDOŚ lub właściciel albo posiadacz gruntu na podstawie porozumienia zawartego z RDOŚ a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego zarządca nieruchomości, w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z RDOŚ”.

Uwagę uwzględniono w zakresie działania fakultatywnego określonego dla siedliska 7230 polegającego na usuwaniu nalotów drzew i krzewów, zmieniając zapis dotyczący charakteru działania na obligatoryjny, co jest zgodne z treścią obecnie obowiązującego PROW. W pozostałym zakresie uwagi nie uwzględniono. Dla siedlisk z oceną ogólną U1 lub U2 należy zaplanować zarówno działania obligatoryjne, jak i fakultatywne. Za wykonanie działań obligatoryjnych odpowiedzialny jest właściciel lub użytkownik gruntów rolnych.

Po udziale społecznym, do tut. organu wpłynęło pismo Ministra Środowiska (DP-074-70/43691/14/JJ z dnia 22 grudnia 2014 r., w którym w ramach kontroli aktów prawa miejscowego ustanowionych przez wojewodę i organy niezespółonej administracji rządowej nie stwierdzono uchybień uzasadniających uchylenie lub zmianę zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 8 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Więtcisy PLH220009 (Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 1714). Niemniej jednak wskazano, iż:

- 1. W § 1 ust. 2 zarządzenia wskazano, iż plan zadań ochronnych obejmuje całą powierzchnię obszaru Natura 2000, uwzględniając zakres art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Należy uznać zwrot „uwzględniający zakres art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody” za zbędny, ponieważ konieczność uwzględniania danego zakresu wynika wprost z przepisów ustawowych.*
- 2. W załączniku nr 4 do zarządzenia, dla przedmiotu ochrony 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska wyznaczono następujący cel działań ochronnych: „zasoby przedmiotu ochrony w pełni rozpoznane, określone zagrożenia, cele działań ochronnych i działania ochronne, aktualizacja statusu przedmiotu ochrony w obszarze: Należy wskazać, że cele działań ochronnych powinny odnosić się do działań przyszłych, a nie dokonanych. Zgodnie z § 3 pkt 5 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34 poz. 186, z późn. zm.), zakres prac koniecznych do sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 obejmuje ustalenie celów działań ochronnych, które mają zostać osiągnięte w okresie na jaki jest sporządzany plan zadań ochronnych, w sposób umożliwiający weryfikację ich osiągnięcia oraz monitoring. W związku z powyższym należy wskazać, że cele działań ochronnych, określone w załączniku nr 4 do zarządzenia, w odniesieniu do ww. przedmiotu ochrony, są niemierzalne i nie podlegają weryfikacji. Dane cele powinny zostać sprecyzowane, co najmniej w takim stopniu, aby określały stan docelowy ochrony przedmiotu ochrony lub początkowy, który ma ulec poprawie.*

W związku z powyższym, aby wyeliminować ww. błędy, w treści zarządzenia zmieniającego zapis § 1 pkt 1 otrzymał brzmienie: „1) w § 1 ust. 2 otrzymuje brzmienie: „2. Plan zadań ochronnych obejmuje całą powierzchnię obszaru Natura 2000.”” Natomiast w kwestii niemierzalności celu działań ochronnych zdefiniowanego dla przedmiotu ochrony 7140, został on przeredagowany jak już opisano powyżej, na: „pełne rozpoznanie zasobów siedliska, aktualizacja statusu przedmiotu ochrony w obszarze oraz podjęcie stosownych czynności w oparciu o nowe dane”, zanim do tut. organu wpłynęło pismo Ministra Środowiska wskazujące na błąd w tym zapisie.

Powyższe uzasadnia dokonanie zmian w treści wcześniejszego zarządzenia.

Projekt zarządzenia zmieniającego wpisano do publicznie dostępnego wykazu danych prowadzonego na stronie internetowej www.ekoportal.pl, pod numerem 678/2015.

Projekt zarządzenia zmieniającego został uzgodniony w trybie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r. poz. 525) z Wojewodą Pomorskim, pismem PN-I.0041.13.2016 z dnia 18 lutego 2016 r.